

TEODORESCU-FETEȘTI: Cu regret vă avertizăm că lucrarea dumneavoastră *Cantata veacurilor* nu este, așa cum credeți, un poem dramatic, ci doar o versificare fără poezie, de un dramatism bălțat. Vă apreciem intențiile patriotice, dar e greu să înțelegem cum ați reușit să stîlciți într-un asemenea hal, în 95 de pagini, două milenii de istorie românească. Uneori simplificați tragedii seculare pînă la a părea un joc de popice; altele, le bălăciți într-un patetism fie lăcrămos, fie sforăitor. „Patria”, dacii, romanii, turcii, maghiarii, cazacii, Anton Panu (sic!), Căpitanu Zăngănescu (sic!), Vasile Alexandri (sic!), un plutoner (sic!) de jandarmi, Maiorul Șanțu (sic!), Ciprian Porumbescu (sic!), Bleriot (sic!), Brîncuș (sic!), comisarul legal (sic!), regele Ferdinand (sic!) și Constantin Tănase se înghesuie de-a valma în paginile dumneavoastră, împreună cu marii noștri conducători de la Decebal încoace și cu eroii clasei muncitoare, întrecîndu-se în debitarea a tot felul de năzdrăvănii transcrise într-o ortografie scîlciată pînă la desăvîrșita deformare.

Chiar dacă am presupune că piesa este impecabil scrisă, ea nu ar putea fi transpusă scenic: implicați o abundență de figurație posibilă doar în filme; cit despre personajele cu replică, prin *cantitatea* (73) și calitatea lor (Basarab I, Ștefan cel Mare, Ioan Vodă cel Cumplit, Mihai Viteazu, Horia, Tudor Vladimirescu, Avram Iancu, Bălcescu, Alexandru Ioan Cuza, Eminescu, Luchian, Coșbuc, Aurel Vlaicu etc. etc.), ele întrec capacitățile de realizare artistică ale celor mai înzestrate colective.

Dar nu vă necăjiți, nu asta este obiecția esențială față de textul ce ne stă înainte.

Vă rugăm să nu mai scrieți teatru, sau cel mult să o faceți pentru uzul dumneavoastră particular.

V. MIHNEA: Piesa atestă unele calități, dar suferă de o greșală orientativă: nu v-ați precizat căruia public vă adresați și, în consecință, amestecați mijloacele. Unele pasaje ne determinau să credem că este o piesă destinată teatrelor cu profil „copii și tineret”: mediu școlar, problematică specifică unei anumite vârste, lămuriri finale neapărat pozitive, lesne accesibile, ușor didactice. În schimb, aspectele crizei din familia Timoceanu sînt tratate într-o modalitate mult mai puțin permeabilă spectatorilor de vîrstă... nevîrstnică.

După ce vă veți delimita obiectivul, vă veți da singur seama ce să epurați sau să modificați.

Altfel, scrisul vi se manifestă cursiv, intuiți simburile dramatic al situațiilor surprindeți diferențiat caracterele. Avem rezerve la realizarea unor personaje mature: soții Timoceanu nu sînt suficient de individualizați, doamna Adamescu reprezintă un clișeu arhiuzat, Radu și Toma sînt prea schițați, Vernescu e la început fad. E drept că apoi nu mai e, dar nu mai e fad, fiindcă... nu mai e deloc:

deși părea unul dintre personajele principale, îl pierdeți pe drum.

Vă sfătuim să mai reflectați și asupra titlului: *Din necazurile unui diriginte e cam spălăcit.*

Considerăm actuala formă drept o primă variantă.

ION VILCEANU: E limpede, aveți talent. Numai lectura parantezelor, și ar fi fost suficientă pentru ilustrarea afirmației noastre. Metafora piesei este tonică, fără a avea tonicitatea de serie a afişelor pentru cutare produs alimentar: ne câştigă optimismul dumneavoastră aburos, nostalgic.

Inceputul e frumos, dar prea fragmentat: avem impresia că sîntem la o cursă de atletism la care se dau două starturi greşite. Opinăm deci la renunțarea sacadării intrare-Măturătorul, apoi ieşire-Măturătorul, apoi intrare-Strada, apoi ieşire-Strada, apoi intrarea celorlalte personaje: succesiunea scenelor să rămînă aceeași, dar să fie înlătuite.

O nedumerire: de ce Strada este întii vizibilă ca „siluetă“, apoi țîșnește din podea?

O sugestie de amănunt: Strada să nu fie îmbrăcată în negru (după cum reiese din scurta narațiune a lui Doru de pe penultima pagină), ci într-o rochie din materiale cît mai diferite, ba mate, ba strălucitoare, ba catifea, ba voal, ba stambă, ba mătase, ba plastic, ba sticlă, ba metal.

Regretabilele scăpările neorale ale replicilor de tipul: „Eu nu mai joc aceste jocuri“, sau „Mă sperie această crispăre a ta din ultima vreme“.

Ridicăm o observație de fond: totuși, convertirea lui Doru se face doar datorită implicațiilor pozitive ale Mariei și ale Măturătorului și, simultan, celor negative ale dansului final al Străzii; dar atît de puțin să perceuteze favorabil apelul tovarășilor de muncă?

O mențiune specială merită scenicitatea efectivă, neforțată, proaspătă a piesei.

Reflectați, revizuiți, rescrieți.

Retrimiteți.

Mihai Dimiu

CULISE

DEBUT

— ...Și decorul cum îl concepeți?

— *Un munte de metal, cu luciri coclite. O scară ușoară, de fir, duce spre vîrf. În clipa cînd bătrînul cu hainele fluturînde și barba răscolită urcă spre culmi, pentru a implora, o muzică suavă, celestă, îi însoțește pașii tremurînzi. Culorile peisajului se schimbă însă, vîntul se întetește. Tună, sunetele devin amenințătoare, se disting, amplificate, măsurile din Simfonia Titanului, orchestrația lor maiestuoasă. Deodată, fulgerul despică cerul de tuci și trăsnetul lui Zeus stăvilește drumul cutezătorului. Cortina în fire grele, de plumb, va cădea cu un zgomot surd, implacabil, definitiv. Dincolo de ea, e înfruntarea, necunoscută nouă, dintre omul încă slab și Atotputerenicul trușaf. Muzica însă va celebra, cu toată forța tuturor instrumentelor, triumful omului.*

* * *

— *De unde să-ți iau tablă pentru munte? Aici e chestie de planificare. ehehei, trebuia să prevezi de anul trecut. Nimeni nu prevede, dar serviciul producției trebuie să procure.*

— *Și atunci?*

— *Cartonul nu-i bun? Faci un schelet de șindrilă și-l îmbraci în carton.*

— *Cum putem da impresia metalului?*

— *Ei, asta-i problema acum. Îi tragem un șpriț cu bronz. Ce culoare vrei?*

— *A aramei. A aramei coclite.*

— *Coclite... Bine. Ici-colo se mai șterge cu o bidinea verde.*

— *O să fie cam greu cu urcatul. Cum să urce pe cartou? Știți, o scară de fir...*

— *Mai întii nu sînt de acord să se urce pe toată dandanaua, că face praș materialul. Îl pui pe ăla s-o ia binișor și cînd îi apare nasul în vîrfurile muntelui, prin spate, pe scara noastră de incendiu, dai drumul la trăsnete, ningi, viscoleşti, ce-ți face dumitale plăcere...*

— *Și cortina?*